

Med Troldand på kanten af Europa Del 2

På turen nordover langs Adriaterhavets østlige kyster er Troldand nået til Montenegro. Den yngste af de ex-jugoslaviske forbundsstater, der blev selvstændigt så sent som i 2006. Her efterlades båden i sikker havn og i en udlejningsbil skal det indre af landet udforskes nærmere.

Udsigt over Sarajevo. Det var fra positioner som denne, at serbiske snigskytter konstant beskød civile bosniakker og kroater for at få dem til at forlade byen. Endnu en variant af begrebet etnisk udrensning

Også Bosnien er en del af ex-Jugoslavien. Landet har kun en meget kort kyststrækning på bare fem sømil, hvor Bosnien lidt nord for Dubrovnik, så at sige skærer Kroatien over i to dele. Stedet egner sig imidlertid ikke til at efterlade båden uden opsyn, så et besøg ind i landet kunne bedre kombineres med en tur ind i det indre Montenegro i forbindelse med besøget i Kotor.

I en bil gennem det indre Montenegro (= De Sorte Bjerge), ad små stejle veje med utallige hårnålesving mod den Bosniske grænse. Undervejs et besøg på et serbisk-ortodokse Ostrog kloster, der ligger højt oppe på en klippevæg hugget ind i bjergsiden. Ret fantastisk bedrift at få materialer bragt herop dengang tilbage i 1600 tallet.

Videre nordpå gennem Durmitor Nationalpark, langs Tarafloren gennem tre dybe canyons. Disse er op til 1300 meter dybe, og da de tilsammen strækker sig over

Broen i Mostar (Stari Most = Den store Bro), der forbandt den bosniske og -kroatiske del af byen, og som altid har været et symbol på fællesskabet. Den blev ødelagt under borgerkrigen, men er nu genopbygget.

Gamle patroner, raketstyr og granatfragmenter med indskriften: "Glem ikke 93".

80 kilometer, kan de prale med at være verdens næststørste, kun overgået af Gran Canyon i Arizona. Imponerende og dramatisk er det.

Ingen problemer ved grænsen til Bosnien. Bosnien-Herzegovina (BiH), der er en forbundsstat mellem en bosnisk-kroatisk del og en serbisk del (Republika Srpska). Denne sidste er om noget en paria quasi-stat uden for det gode selskab, og hænges normalt ud for at være "the bad guys" under borgerkrigen. Eksempelvis kom både Radovan Karadžić og Ratko Mladić herfra.

Disse to krigsforbrydere var blandt andet ansvarlige for Srebrenitsa massakren og Sarajevos næsten fire år lange belejring, hvor mere end 11.000 civile mistede livet i tilfældige bombardementer og konstant beskydning fra snigskytter. Begge disse "charmerende" mandpersoner blev efter langvarige ophold under jorden og eftersøgning til sidst arresteret og bragt for den internationale Domstol i Haag, hvor de nu er fængslet.

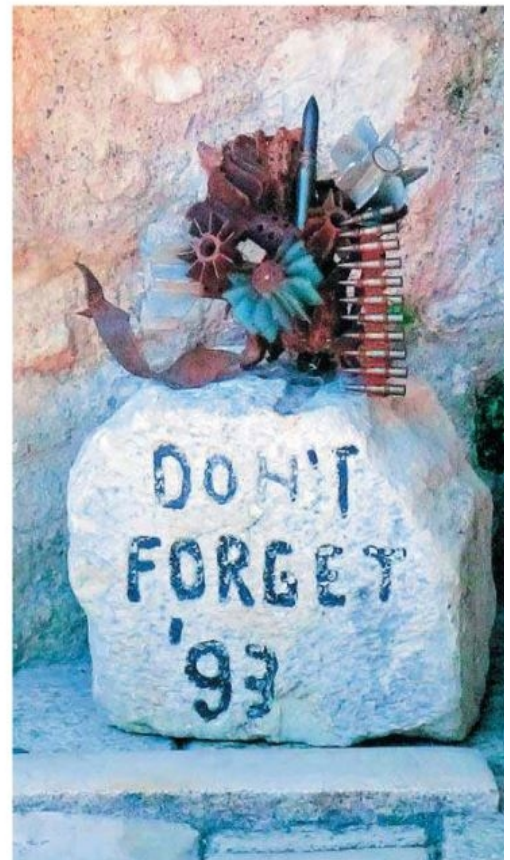
Turen fra grænsen til Sarajevo er både naturmæssigt og historisk interessant og fører gennem flere religiøse og kulturelt meget forskellige områder i et kludetæppe af etniske grupper. Her søges konflikterne nu holdt i ro af en snøet grænse-
dragning mellem de ovennævnte føderative dele

af staten. Hovedstaden i Bosnien er en interessant by, som næsten sammenfatter Balkans- og Europas historie i det tyvende århundrede. Det var eksempelvis her den østrig-ungarske tronfølger blev skudt af en serbisk nationalist i 1914, et drab der blev startskuddet til 1. Verdenskrig.

Den gamle bydel er udpræget orientalsk, mens de nyere dele er præget af tiden under østrig-ungarsk herredømme. Historisk set har Sarajevo været karakteriseret af sin store kulturelle og religiøse tolerance. Her ligger moskeen (flertallet i Bosnien er muslimsk) ved siden af den jødiske synagoge, den ortodokse- og den katolske kirke.

Tilbage til Kotor og Troidand via Mostar. Da jeg besøgte BiH flere gange umiddelbart efter borgerkrigen, hvor alt lå i ruiner, så jeg den berømte bro, der forbinder den muslimske og den kroatiske (romersk-katolske) bydel, liggende som en tilfældig bunke sten.

Nu er den genopbygget som et symbol på en skrøbelig freds- og forsoningspolitik og er en stor turistattraktion, hvor man knapt nok kan mase sig over broen mellem de mange små boder, der sælger souvenirs lavet af tomme patronhylstre og afmonterede raketstyr udstyret med påskriften: "Don't forget 93".

Dubrovnik, Adriaterhavets perle og på UNESCO's liste over verdensarv. Nok et besøg eller to værd; men helst en dag, hvor der ikke er for mange cruise-skibe.

Kroatien

Og så til Kroatien. EU's nyeste medlem, der endnu ikke er i med Schengen samarbejdet, hvorfor der også her skal gennem en besværlig indklareringsproces. Allerede her oplevede vi, hvordan landet er helt anderledes end Grækenland, og hvordan man her kan lave forretninger og tjene penge på turisterne, noget den følgende oplevelse vil illustrere dette:

Vi var på forhånd blevet advaret mod så meget som at opankre, inden vi var indklareret i Kroatien, og sigtede derfor direkte fra Kotor mod Cavtat syd for Dubrovnik, der er første mulighed for at få papirarbejdet på plads.

Vel ankommet måtte vi omhyggeligt og efter strenge instruktioner ud med stævnankeret og bakke ind til en særlig indklaringskaj, hvor en venlig mand så hjalp med fortøjningerne. Herefter forklarede han os så proceduren. Kun skipperen kunne gå i land. Først skulle man henvende sig til havne-

myndighederne for at få udfærdiget en crew-liste købe en en cruising tilladelse samt betale turistskat (i alt €105). Herefter til paspolitiet for at få stemplet de relevante papirer. Alt meget fint og effektivt. Tilbage til Troidand skulle der herefter blødes yderligere 13 euro for Troidands korttids-ophold ved toldkajen.

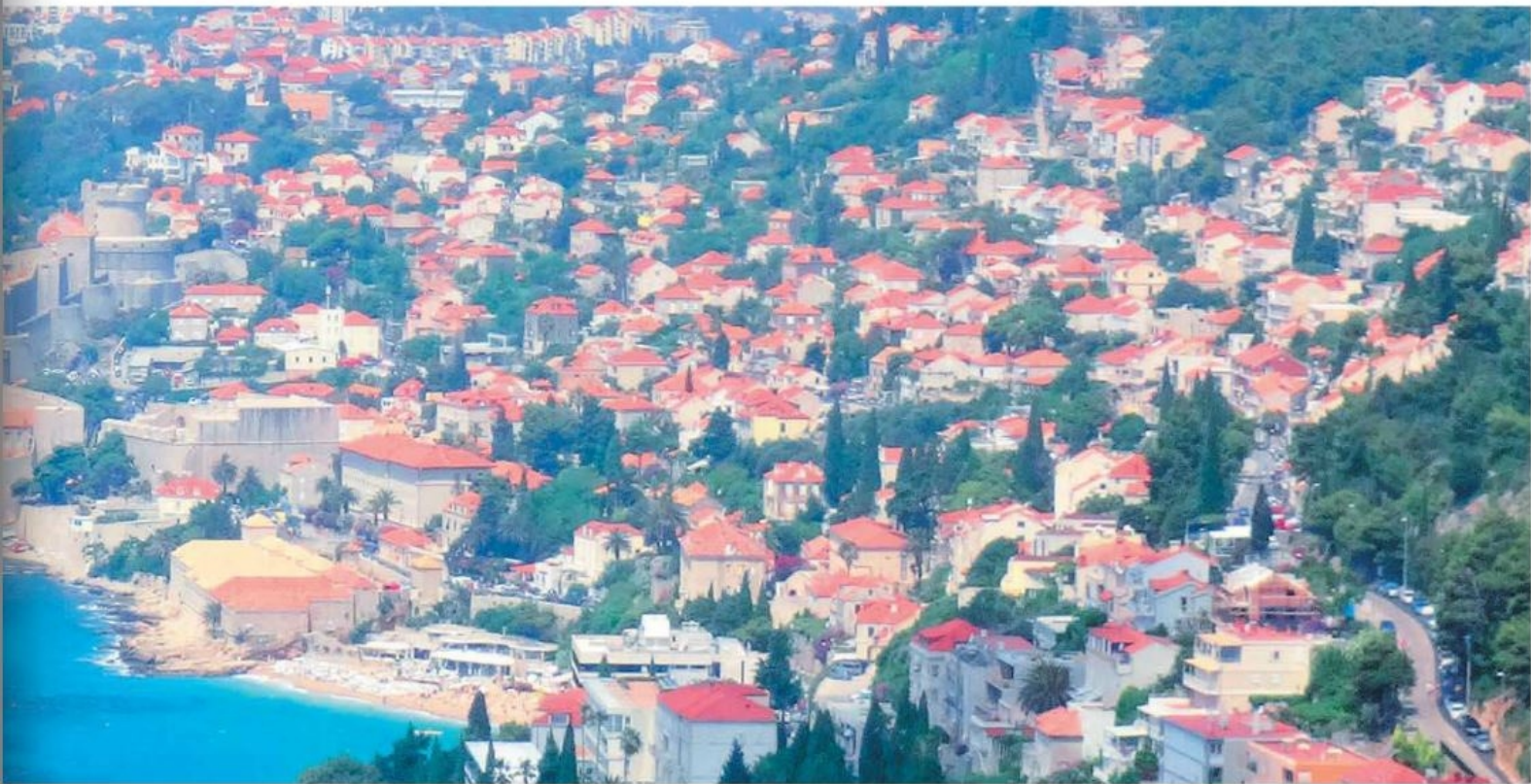
For at fuldende billedet skulle hele processen så gentages i omvendt rækkefølge, da vi senere forlod Kroatien med kurs mod Italien. Jeg troede naivt, at nu hvor vi var indklareret lovligt og altså kunne bevæge os frit hen til havne- og paspolitets kontorer, måtte dette vel være tilstrækkeligt til at udklarere; men nej vi måtte lette anker og sejle hen til udklaringskajen, have stævnankeret ud og bakke og fortøje mens vi fik stemplet papirerne samt betale for opholdet ved udklaringskajen. Da jeg forsigtigt forsøgte at sige, at det måske var at overdrive lidt, fik jeg blot at vide, at det da var helt naturligt, at man skulle stille ved "grænsen", når denne skulle passeres, og de 13 euro jo var betaling for den hjælp, vi havde

Fortøjet ud for lille taverna i Polače på Otok(øen) Mljet. Bordet er dækket og klar til os.

Korčula er et mini Dubrovnik men langt mindre hærget af turister. Det er i øvrigt Marco Polos fødeby.

fået med at fortøje. En hjælp vi da ikke havde været forpligtiget til at tage imod!

Når dette er fortalt, må man imidlertid indrømme, at man herefter har fået adgang til noget af det bedste sejladsfarvand, vi har oplevet. Her er alt lige fra ensomme ankerpladser til små bugter med restauranter med egne bøger eller bro, hvor man ligger gratis (om end det naturligvis forventes, at man spiser et måltid på stedet). De mange ankringsmuligheder har dog det problem, at de er meget dybe, ofte 10-15 meter så der skal godt ankergrej til og rigeligt med kæde. Selv bruger vi et Rocna anker på 20 kg 50 m 8 mm kæde og yderligere 50 m 16 mm kvadratflettet nylon (Troland er 10.80), og det har hidtil slået til.

Søde Slovenske sejlere (i en gammel Rasmus35) vi havde mødt i Fiscardo, havde udpeget en række områder for os, som vi absolut skulle besøge. Og det var gode råd vi havde fået, jeg nævner i flæng: Šipanska Luka, hvor vi lå i en velbeskyttet

vig med en lille bykaj og et par restauranter, Polače, hvor der i øens nordlige ende findes en superbugt med alle muligheder fra at benytte eget anker, lægge til med stævnen mod kysten eller foran en lille restaurant. Lastovo, et tidligere helt lukket militærområde, men som nu er naturpark med fine (omend dybe) ankerpladser og Korčula en meget smuk by på nordsiden af øen af samme navn. En by, der som Kotor, er præget af tiden under den italienske bystat Venezia, og hvor den berømte opdagelsesrejsende fra 1300-tallet, Marco Polo, er født.

Herefter tilbage til Dubrovnik, hvor vi fandt et fint sted lidt øst for byen, hvorfra vi med bus kunne komme ind til den fine gamle, omend stærkt turistplagede by. Her fik vi ud over at se byen besøgt det danske konsulat for at afgive vores stemmer til EU-folkeafstemningen.

På forhånd havde vi via e-mail korresponderet med konsulen, som lovede at være til stede, blot vi i forvejen meldte vores ankomst.

Baggård i Dubrovnik, det var helt velgørende ikke at se en souvenir bod.

På det danske konsulat i Dubrovnik for at afgive vores stemme i forbindelse med folkeafstemningen om retsforbeholdet. Den venlige honorære konsul med Rie.

Antikke ruiner overalt, her anvendt som fodboldbane.

Italienske delikatesser.

Bykajen i Monopoli (billedet er taget fra vores cockpitt).

Tilbage til Schengen

Efter den tidligere beskrevne udklaring i Cavtat gik turen til den italienske kyst ved Bari, der ligger 110 sømil mod sydvest. En tur med fin rumskøds sejlads, der tog godt 23 timer. Vel ankommet til Bari, hvor vi fandt en fin plads ved et lille værft, spurgte vi om der skulle indklarerer (da vi jo kom fra et land uden for Schengen), og man så på os, som om vi var faldet ned fra himlen. Altså: "Nej", men vi lignede måske heller ikke udpræget bådflygtninge østfra.

Den italienske østkyst i Apulien er ikke meget besøgt og er vel strengt taget heller ikke specielt interessant; men sejladsen langs kysten var god, da der generelt var mere vind, end vi havde oplevet det på den anden side, og vi fik besøgt tre spændende byer: Bari, der blev det første møde med Italien i denne omgang, husker vi især for det kulinariske. Det var en by, der var svær at løsrive sig fra, og restaurant-budgettet voksede betydeligt, fordi det ikke er svært at erstatte Troldands køkken med den fabelagtige italienske mad og vin, der serveres overalt (Apulien er især kendt for sine rødvine lavet på Primitivo druen). Mellem restaurationsbesøgene kan man så nyde fantastisk italiensk is på et gelateria. Hvordan lyder en kombination af mørk is med med Equador chokolade og en irgrøn is med Pistaccio? Det kunne man altså godt blive afhængig af. Fra Bari videre til Monopoli og Brindisi – begge byer med interessante bymidter, der nok er et besøg eller to værd. Vi var specielt glade for den førstnævnte, hvor vi lå gratis ved en bykaj, der nærmest var en del af den velbevarede bymur.

Turen tilbage til Grækenland fra Brindisi gav os noget af sæsonens bedste sejlads. Start om morgenen og herefter 170 sømil og 29 timers fabelagtig sejlads agten for tværs i 8-10 m/s med spilet genua og aldrig under seks knob. Efter en super passage tilbage over over Adriaterhavet, hvor vi lidt over midnat passerede syd om Korfu og ind bag de Ioniske øer øst

Lokale badende uden for bymuren i Monopoli.

for Paxos. Men så var det også slut med vinden, der på blot en time forsvandt helt, så vi de sidste 35 sømil til Lefkas måtte have hjælp fra "jerngenueen".

Og det var så en forsommer i Adriaterhavet. Efter 75 dage og 989 sømil havde vi besøgt seks forskellige lande på kanten af Europa;

med fire forskellige religioner og med vidt forskellig udvikling. Samtidigt havde vi fået en fascinerende tour de force i Europas historie og en dybere indsigt i forskellige bureaukratiers vidunderligheder. Og det i en verden, hvor vi næsten havde glemt, at man skulle bruge pas...men hvem ved, måske skal vi til at vende os til det igen?

På vej sydover fra Brindisi til Lefkas: 170 sømil og 29 timer. Her for sejl og med autopiloten ved roret.